

Peterburi Teatajas 1914 ilmunud kirjasaatja (ilmselt Abhaasia Estonia küla eestlase) Maur Ferrmani teade Noworossiiski eestlaste kohta. Taga-Kaukaasia: Noworossiisk. Kohalikud eestlased, nende elukohad ja ametid. Eestlaste vahelise sideme ja seltsielu puudumine. Joomine. Vähene ajalehtede lugemine. Soovimatus eesti keelt rääkida. Digiteeris Andres Aule, kirjaviis muutmata.

Peterburi Teataja (nr. 14), 6. veebruar 1914, lk. 1

Noworossiskist. Palju on eestlastest, kes Wenemaa linnades laiale elavad, ajalehtedes kirjutatud, kuid Noworossiiski eestlastest on hoopis vähe ajalehtede kaudu midagi kuulda olnud, olgu küll et siin eestlasi hea kogu elutseb. On eestlasi, kes juba üle paarikümne aasta Noworossiskis elavad, need on suuremalt jaolt majaomanikud ja elavad õige jõukalt. Eestlasi on üle terve Noworossiski linna elamas, kõige rohkem suure tsemendi wabriku lähedal, nõnda nimetatud Adamowi orus. Enamaste kõik eestlased käiwad tsemendi wabrikus tööl, on ka neid, kes muul wiisil ennast elatawad. Leidub eestlasi seppasi, kingseppasi, puuseppasi, piimamehi, kõrtsimehi, ajalehemüüjaid.

Mingisugust ühendust ega seltsi eestlastel ei ole: igäüks elab oma ette, kudas aga läbi saab. Kui hea „polutska” päew on, siis kogutakse laupäewa õhtu, enamaste ühe eesti kõrtsimehe juurde kokku, ning siis juuakse waewaga teenitud nädala palk wiimase kopkani maha! Kui keegi leiwa raha katsub omale nädalaks jätta, noomitakse teda kõrtsimehe poolt seni, kui ta wiimased kopikad ära joob. Sealsamas kõrtsis käiwad ka naisterahwad õhtuti tantsimas, mis wist ainuke lõbu nende meelest näib olevat. Ajalehta ei loeta rohkem kui 2—3 eks. hulga eestlaste kohta. On Wene rahwamaja olemas, kus tihti häid tükkisi etendatakse, sinna ei käi ka keegi eestlane, mitte keele oskamatusse pärast, waid lihtsalt öeldakse: „Parem joon selle raha maha, saan hea pea täie, aga mis ma sealt saan!” On Eesti perekondasi, kus lapsed sugugi Eesti keelt ei mõista, wanemad *ei taha* Eesti keelt rääkida. Ew. Lutheruse usu kirik on, kus ka Eesti keeles jumalateenistust peetakse.

Noworossiski eestlased wõiksid omale seltsi asutada, mille järele siin kahtlemata tarwidust tuntakse.

Maur Ferrman.